

D/128/02.00.00/2024

Kunnanhallitus 20.5.2024 § 106

Uuraisten kunnan talouden tasapainottamisohjelma 2025-28

Uuraisten päättäjistä ja viranhaltijoista koostuva taloustyöryhmä käynnisti maaliskuun puolessavälissä talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2025-2028. Taustalla oli yli miljoonan euron alijäämäinen tillinpäätös vuodelta 2023, ja vuosi 2024 on rakennettu myös alijäämäiseksi -165 000 euroa. Taseessa olevat ylijäämät n. 200 000 euroa on vaarassa sulaa pois. Kunta on vielä tilanteessa, jossa talouden tasapainottamista tehdään ennakoivasti ja oma-aloitteellisesti. Mikäli mitään ei tehdä, kunta ajautuu pysyvään alijäämään, ja silloin laki pakottaa talouden ja toiminnan sopeutukseen. Tarkoitus on, että tasapainottamisohjelma ohjaa talousarvion laadintaa ja päätöksentekoa sekä siihen sisältyviä toimenpiteitä.

Tasapainottamisessa lähdettiin liikkeelle varovaisuuden periaatteella, ja ensiksi euro-määräiseksi säästötavoitteeksi asetettiin vuosina 2025-2028 yhteensä miljoona euroa. Säästöesitysten ja toimintatuottolisäys -esitysten lähtökohtana on vuoden 2024 talousarvio. Miljoona euroa osoittautui pian riittämättömäksi huomioiden yleinen taloustilanne, todennäköiset yleis- ja palkkakulujen kasvu sekä verotulojen että valtionosuuksien epävarma kehitys.

Tasapainottamisohjelman toimenpiteitä käsiteltiin taloustyöryhmässä. Vakituksille ja kausiasukaille sekä henkilöstölle järjestettiin webropol kysely säästöesityksistä, tulonlisäyksistä ja investoinneista. Vastauksia tuli määräaikaan mennessä yhteensä 67 kappaletta. Määrän korvasi laatu; vastaukset ja mielipiteet olivat laadullisesti hyviä, ja tukevat valittuja säästötoimenpiteitä. Valtuutetut kävivät iltakoulussa 13.5.2024 valmisteltuja toimenpide-esityksiä yksitellen lävitse linjaten toteutetaanko säästökohde. Tuloksena on, että päätöksentekoon esitettävä tasapainottamisohjelma vuosina 2025-2028 on yhteensä 2.566.000 euroa.

Kunnan toimialat; konsernipalvelut, sivistystoimi ja tekninen toimi ovat laatineet toimenpidekohteensa talouden tasapainottamiseksi. Konsernipalveluiden tasapainottamiseen liittyvistä toimenpiteistä keskusteltiin henkilöstön kesken, ja toimenpiteissä hyödynnettiin kyselyjen vastauksia. Säästöt koostuvat ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden vähentämisestä, hankkeita ei jatketa, hallinnollisia kuluja leikataan, työllistämisen palkkatuesta leikataan, kuntaretki korvataan muulla tapahtumalla ja palveluiden ostoista karsitaan. Valtuutettujen lukumäärä haluttiin pitää nykyisellään. Kaiken kaikkiaan vuosina 2025-28 säästöjä syntyy 384 000 euroa.

Teknisellä toimella talouden tasapainotusohjelmaa lähdettiin laatimaan yhteistyössä koko henkilöstön kanssa. Teknisen toimen säästöesitykset koostuivat mm. talkoovapaiden pitämisestä, autokaluston tarkastelusta, Hirvasen koulun aamusiivouksesta, hävikki ruuan myymisestä, ympäristöjaoston lakkauttamisesta, rakennusvalvonnan ostopalvelun supistamisesta, vieraslajien torjunnan muuttamisesta projektiluonteisemmaksi, yksityistie avustusten supistamisesta ja vesilaitoksen taksojen tarkistamisesta. Valtuuston iltakoulussa kaikki muut toimenpiteet saivat kannatusta, paitsi yksityistie avustusten tason vähentäminen. Näin ollen teknisen toimen säästöt olisivat vuosina 2025-28 yhteensä 511 000 euroa.

Sivistystoimen talouden tasapainotuskohteita käytiin lävitse kuntalaisten ja henkilöstön aloitteiden sekä esimiestason, kuten myös luottamushenkilöiden kanssa. Näiden käsitte-

lyjen jälkeen toteutettavaksi harkittavia toimenpiteitä olisivat mm. hankkeiden ja avustusten vähentäminen, sekä yläkoulun muuttuminen kolmisarjaiseksi oppilasmäärän vähenemässä. Oppilasmäärän huomattavan vähenemisen vaikutuksia on tarkastellut myös perusopetuksen kehittämistyöryhmä.

Kehittämistyöryhmä on teettänyt kattavan selvityksen lukuvuosien oppilasennusteista ja oppilaaksiottoalueista, mikä on sisältynyt oppilaskohtaisen tarkastelun. Kehittämistyön keskeiseksi periaatteeksi on hyväksytty alakouluikäisen koululaisen lähikoulualue, mikä merkitsisi muutoksia kouluverkkoon. Koulukeskuksen ja Höytiän lähikoulualueet jouduttiin aiemmin muodostamaan sellaisiksi, että oppilaita ohjattiin huomattavassa määrin Kyynämöisten koululle oman tosiasiallisen lähikoulun sijaan tilanpuutteen vuoksi. Ennakoidun oppilasmäärän vähenemän vuoksi kaikkia palvelutuotannossa olevia koulurakennuksia ei enää tarvita tilareservinä. Käytännön toimenpiteenä lähikouluperiaatteeseen palaaminen tarkoittaisi Kyynämöisten koulun lakkauttamista. Toimenpide sisältyy tasapainottamisohjelmaan, ja on vuosina 2025-28 yhteisvaikutuksestaan 1.670 000 euroa. Mikäli valtuuston hyväksyy tasapainottamisohjelman, mahdollinen lakkauttaminen siirtyy käytännön valmisteluun kuulemisineen ja arviointineen syksyllä 2024. Mikäli lakkauttamiseen päädytään, edellä kuvattu muutos toteutuisi lukuvuodesta 2025-26 alkaen.

Tasapainottamisohjelman sisältyvät henkilöstöön kohdentuvat säästöt toteutetaan eläköitymisten ja määräaikaisten työsuhteiden päättymisten kautta.

Tasapainottamisohjelma 2025-28 on paljon enemmän kuin säästöjä, se on kunnan STRATEGIA 2030 toteuttamista. Strategian mukaisena arvona on uudistuva kunta, mikä palvelee tavoitettamme pärjätä itsenäisenä kuntana 2030 luvulla.

Kunnan toimialat: konsernipalvelut, sivistystoimi ja tekninen toimi ovat laatineet toimenpidekohteensa talouden tasapainottamiseksi liitteen mukaisesti.

Liite: Uuraisten kunnan talouden tasapainottamisohjelma 2025-2028

Valmistelija/lisätietoja:

Kunnanjohtaja Juha Valkama 040 552 5703

Tekninen johtaja Tiina Löytömäki 0400 643 890

Peruspalvelujohtaja Jouko Nykänen 040 589 1277

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus hyväksyy liitteen mukaisen Uuraisten kunnan talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2025 – 2028 ja esittää sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös: Asia päätettiin palauttaa uudelleen valmisteluun.

Toimenpiteet:

Kunnanhallitus 3.6.2024 § 120

Valtuutetuille on toimitettu valtuustoseminaarissa syntynyttä taustamateriaalia talouden tasapainotusohjelmasta.

Toimialajohtajat ja varhaiskasvatusjohtaja ovat paikalla ja tavoitettavissa kokouksen aikana.

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus hyväksyy liitteen mukaisen Uuraisten kunnan talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2025 – 2028 ja esittää sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin

Veli-Matti Arponen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Toimenpiteet: jatkokäsittelyyn valtuustoon